

شهر ديلي يه مهن، سووريا، فهله ستين، لوبنان و..... به يده مانه قوڤي
سياسه تي کاره ساتبا روژده نيسايي کوماري نيسلامي که وه مدو
دهسه نیکردن وره ي خستى شهرى نيايه تي وژد نيه تيکردنى ولاتانى
ناوچه ور وژناوا، وه ميليونها کهس بونه سه قوروانى.

ئەزمۇنى دەسلەپكى ئىجىروسە دەئاۋاسى ، بەسە تاگەر
 جىمانى دەرەۋە لەۋاي ئىمەي كورد نەتەۋەندەستەكانى
 ئىران، پىرسەنە نەۋنامانجە كە تاۋەختىگ ئ پىئىمە
 ھالە دەسلەپكى، ئاۋچەگە ھۆچ ئارمى، ئاشاڭىگ ۋەخودى
 نىيەتقىد. لە ھەل ۋەمەرج ۋەساتەۋەختىبا، ھەلگەۋە پىان نەپرى
 ئامانجەكانى كۆمارى كوردستان، ۋەھۆرۋوردنى نەۋپاسىيەس
 كە نەتيا كۆلتوروى ۋەدىكەۋەلگەردن، يەكپىزى ۋەھاخەباتىيە
 كە لە ئامانجەكانى دۆۋرۋزبەرۋەندىيەنەسەۋەدىيەكان
 نىزىكمانەۋكىد. بايەس خەسپەنى جەمگەي كوردستانى
 ۋەپىخراۋەبى حىزبەكان، گرەبەرىيە ۋە بەرپىسارەرتى دىرۋكى
 ۋەنەخاۋقىيەي كە لە كۆمارى كوردستان جور مىراتىگى سىياسى
 ۋەمەنەبىيە.

له‌ی یاده پشکۆداره په‌پامی یه‌کړزی وهاوگه‌زمانی نه‌رای گيشت
لایه‌نه‌سیاسییه‌کانی ږۆږه‌لات، جه‌مگه‌ی پاوه‌گه‌زای مه‌ده‌نی
وسه‌رحمه‌ به‌ش و توژوگانی کوردستان دوواره‌یه‌وکه‌یمن
وسه‌ری ږۆږه‌دروغوب دانیمه‌ل ږۆږاپړو گيانی پاکي شه‌هیدانی
کوردستان، وه‌تایووت پېشه‌وای کوردان قازی محمده، پڅ زاین
وپړۆږیانی نه‌رای بنه‌ماله‌ی سه‌بره‌ری شه‌هیدان، به‌ندکړایږ
سیاسی، نه‌رای گيشت کادروپېشه‌رگه‌ونه‌ندامان ولایه‌نگرانی
حزبی دیموکرات وگيشت توژونه‌شلی جه‌مگه‌ی کوردستان.

حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران
کۆمیتەی ناوهندی
٣٠ وەفرانواری ١٤٠٤

کۆماری کوردستان، جودلانه‌وه‌ی ڕێگاریخوازی کوردی و دره‌و گۆتارینگ نه‌ته‌وه‌یی و مه‌ده‌نی گشتگیر ئاراسته کردو کوردانی وه هه‌ق خاوه‌نداریه‌تی نیشتمان و پوون و خاوه‌ن حکومه‌ت نائناکرد. جمه‌وری کوردستان و دره‌زمه نه‌ته‌وه‌ییانه ناسی‌دده که به‌شیک له‌ناسانمه‌وه‌یماگه‌وه‌روگرانه‌کانی موبارزه‌ی کورد له‌گیشته به‌شه‌یی کوردستان. له‌وانه به‌ی‌داخی کوردستان، هێزی پێشمه‌رگه‌و سه‌روودی نیشتمانی که له‌خوه‌یانا ئیشاره‌ن وه‌ر سه‌ین وه‌نامانی نه‌ته‌وه‌یی له‌ جووری بنیاتنه‌وه‌ی ده‌سه‌لاتیگ کوردی و کوردستانی. له ٨٠ ساڵه‌ی یادی کۆماری کوردستان، هه‌به‌ره‌ز و بێن ڕاگرتی یادی کۆماره‌به‌س نیه، به‌لکم بایه‌س به‌ها وه‌سامان و نه‌رخه‌کانی بدیه‌ن. نه‌یه وامانی نه‌وه‌سه که له‌ئێرانی بانان، بایه‌س پرهنسپه‌کانیک له‌یوای هه‌ق نه‌سه‌وه‌ی، دیموکراسی، به‌شداری ژنان و گه‌شه‌ی جمشی مه‌ده‌نی و وه‌یه‌که‌وه‌له‌کردن و زنه‌یکردنی نائنه‌وه‌ی و ئیخوازان‌وه؛ له‌گیشته گرانتر "مه‌رجی سه‌روه‌ری و هاوه‌به‌شی نه‌ته‌وه‌کان" بکریه‌نه بنه‌وا‌ی هه‌رجوهره ڕێکه‌فتن و دارشتنه‌وه‌ی سیاسی و ئیداری.

لەكۆمەكەكانگدا يادی ٨٠ ساڵەى دامەزىانى كۆمارى كوردستان
 كەمەنەو كە شەپۆلىگى تازە لە راپەڕىن وخوەنىشاندان
 دژوە حكومەتى كۆمارى نىسلاى و تەمامى دەسەلاتەگەى
 دەسەپنكرىتيەورژىم لە لاوازىتىن و بىتەرتىن پايگەى چەن
 دەهەى لێرەودەتەداس.

و دەرژاڤى ئىم "تەمەنى"، كۆمارى نىسلاى داها، بەرەهەم
 و سامان و سەرچەو دەپەن ناوخوڤى و ، وە گروڤە ملىشيايى
 و تىرۆرستەكانى ژێرنفوز و دەسەلاتى خوڤى مژوول كړدپە.
 هەناردەكردنى جهاد و شوڤرى نىسلاى ئەپاى دەرەوڤى
 سنوورەكان، تەمامكەرى سياستى ناوخوڤى دژوەهەقى زىنە
 كەرشەى لە دوگم و بنەوايى خوازى و بنەواڤى كرى و نيدنۆلۆژىكەكانى
 ژێرنەمەسە.

مه‌یزه‌کردنیگ وه دیرۆک "تاریخ"ی نزیکي ئالۆزی وشێواوی

دریڙهي ڀرہ ۱
وساتہ وہ ختہ جيئوہ جي کراس

نه‌ای نمونه، گرانیدان وه به‌شیلینگ جوور نه‌وجه‌وانه‌یل وژنه‌یل، بۆسه‌مایه‌ی دامه‌رزانی پڤخروای نه‌وجه‌وانان و به‌کیه‌تی ژنان که به‌یشه‌نیشانه‌ی گرانیزانی کۆماره‌ وه جه‌مگه‌ی مه‌ده‌ن.

ئىيە نىشانى نەۋرەسى قۇل بۇ لەۋەيگە نەۋمونيگ دەسلەندارى، ۋەب بەشارى ژان وتوئەلەيتەكى جەمگە سەرکەفتى نەۋد. ئەگەر ئمۇ دۆنم شۇعارى "ژن، ژبان، نازادى" لەكوردستانەو سەرچەۋە گېندو گېشت ئىران گېندەۋەر. پېۋىستە بزانىم كە يە بەرھەمى ھەشتاسال مەشق و فيزىكارى مەدەنى و سىياسىيە كە رەگەگەي رەسپىدەۋسەردەم و ھەنزەي كۆمار.

لهی نه زمونده پیشه، ژنان وجوانان له پراوړی جه مگه وه
تیه نه او کایه وازی سیاسی و له جمشٹی ژنیاشا بونه پیشه نگ
وېرېدی پشی گوډپانه کان. یه کسانى ماف وهه قى ژن وپیاى،
دادپه روهړی جه مگه بې ونازادى هور وبادهړی سیاسى وناپیی
جياواز وله وده چه وگرتی هه قى که مینه کان، گرانانین وه پرس
وخامی زوان خوندن وپه روهړه، به شینگ له وپرس وخواستنه
که وده بنامه و وده روه له لا جمهورین کوردستانه وه کار نه پرای
کراس.

کەفتن و شکستی کۆمار لەباری دیروکی "مێژوبانی" تراژیک بو
 وەل شێوازی پۆیاپۆر پۆنهومی پێهرانی کۆمار کێتگ کردکە ئی
 تراژیدیاپیه بووده نامۆزنی نۆستالژیاپیهک ئەپای بویناد نان و
 وەدی هاتی نامانجهکانی ئی کۆماره. لەئێستە ی ئێران، کە فرەجار
 تۆندوتیژی و سه رکوت بووده مدووی پاشه که شه ی جمشیت
 و بزووتنه وەکان، و هه زواروونی پاوه گەزدان و مه نیی پێهرانی
 ئی کۆماره وەل جمه گه و کۆمه لگه که، بووده مدووی و هه میژکردنی
 ئێراده ی گشتی له یه رده واهی خه بات و موبارزه.

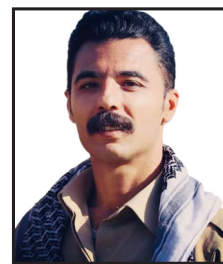
داگیر کردن ته نیا داوړینۍ سهرزهمین نیه، به لکه ږمانۍ د پروونی سوږهی داگیر کړیایه

ئەوجن کارەساتەگە لێرەسە ک لە ھوێرمان، زەین و وێناد بانانینگ ڕووشن و والا بوود و ناچار بوید لە ئێرتنگەگ ژیان بکەید و تەقەلا بکەید ئەرای بانان ک نە تەنیا دەرک نەیکەن، بەلکە کەمەر بەسانە ئەرای یەکن ئیمەیش لە باتاقە بچقن و دەگەردن خودیان بووئەمانە ژیر.

خَال سەرەکی یەسە ک تا ئیسکە نەتوینستەنە و نیه توین، چونکە ئەو یەکە ئیمە ی کورد تویشیم و دوینیم و ئە پای تەقە لا کە یمن، نە ک هەر ئە پای خوەمانیش بە ئکە ئە پای ئەوانیش تویند بوو دە ئومیدیک ک کرامەت خوەیان و دە دەس بارن و دی نە یلیم لە ی ناوچە و تەنانەت لە جە هانی ش دە دە س لآت بکە فیدە دە سح کە سانینگ ک وە دیکتاتوری و توتالیتەر ... گشت پێل ناپەوا نە یلن ئنسان وە مە قام راسکانی خوە ی برە سێد.

ئی بابہ تہ ئیزنگہ شاید جوور خیالیگ بود، نہ ما نہ و
 بابانانہ ئیمہی کورد سازمنمہی و کوردانہ ئیمہ و بومینہ
 سہ رجہ وہیگ نہ رای ملہ تہیل ترہک.

یٹمان شہریعہ تی

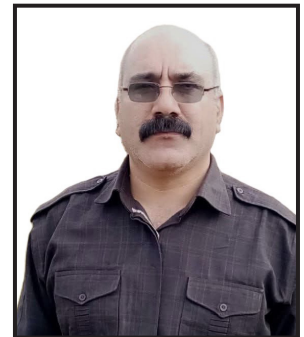
فته‌ی سه‌رئوسه‌ر
فره‌پیه‌یل گه‌ریاسه‌ وهر
تا پرس‌ کورد و داخوازی
کوردستانیه‌یل بازنه‌ خوار
و جوور پرس(اقلیت
قومی) نیشانی بییه‌ن، یه
له‌ حالیک ک جیا له پرس
هویه‌تی، پرس مانایی،
بیٚتی، وه‌ وهرئ چه‌و بوین و
کرده‌وی ئنسانیه‌.

وه ښه فرانسې فانون، ډاگير کړن ته نيا د اوږدې
سه رزمېن نيې، به لکه پمانځ د دروونې سوځې ډاگير کړيا به.
له لې پسا دوښمنه ل کور د فره هو ل دانه ک زېڼ و
د دروونمان پېرمن و وه گشت پږ ناپرواييگ ک نسان توپي
وښاي بکې وه دژ کور د کاره ساته ل کوه راييگ پو داس،
وهوختيگ نورپږده له يوه وري تا نمړوژ، پرسار گه ورايگ
زېڼ و دروون د گرېده وېر، نهوېش يه سه ک چوښيگه تا
نيسکه کور د هر مه نېه و بهر د ده واهه ؟

وہ دنیائی توینیم بوشیمن ک ہر ملہ تیگ ترہک لہ
جہان، جوور کورد وہ سرئ باتیاد، تا نژنگہ لہ بین
چیاد، نہما کورد بہر دہوام تہقہ لا کہی نہ پای ژبان وہ پی
نہرزہ بلیگ ک لہ زمین کوردانہی خوی دیاری کردہ.

وہو ومانا ک تنہیا موبارہ یا پاوہ گہ زندانمان ئہ پرای وسان وہ
نویا ئنکار و سہ رکوتہ، ئہ گہ ریش ئنکارمان ئہ کردیان، کورد
ئہ رزشہ یلی و نورین و زہینی ئہ پرای ژبانیک ک خویہ تہ عریفی
کردتہ تہ قہ لا کردیاد و کھیدن.

رېبندگان هيمای نه‌تو هيه‌گ

ناتوات سارووج

له‌ناو وهرزی سال زمسانيگ ساردوسر، رېبندگانگ که ناوه‌گه‌ی هاوړل خوه‌یاو جوله له‌نايم وگيانداروسروشت برېدوسروپيژنئ کيد. سالانېگ دژوردرېژ ئ مانگي جوله‌بره له‌به‌ختي کورد نيچورنه‌و، چوڼ له‌راسيدا په‌يامي وده‌ارېگ هه‌چو وهرزی خوښمان، مانگيگ له‌په‌شايي وين دنگي کړياوه‌پوژنای پرله خوه‌شي، جشم‌ت، نه‌وخيزه، سه‌ربه‌رزه‌وکړدن، له‌خه‌وه‌لسان و په‌سين وده‌سهرکوانی به‌رزوبلېنې پرزگاري!

مانگي رېبندگان له‌پوژنېگ ديار نه‌وديش هه‌مرای دوو پوژ له‌مانگ نه‌ويشتی سهرنريادو که هيماوره‌مزی خوه‌ره‌لای ولايتيگ له‌ناسوی سهرکوانی وده‌سروپيگ بوه هيمای، بوه په‌مزيگ ديار.

تازه که‌م که‌م ليسکي خوه‌ر ودرناوله‌ولت وپوژنای داوهدل وده‌رون وچه‌وديل هه‌زاران که‌س رووشن کورد.

چهن سالنېگ ودرجه نه‌وپوژه پوژنه له‌شوني شه‌ری دووه‌می جهاني کومه‌له‌جه‌وانه‌يلېگ رووشهور، زاناشارزای چای زنه‌ی خوه‌يان، نيليت ودياری جه‌مگه‌ی کورده‌واری نه‌وزه‌مان له‌هوقی پرله‌هميد ورووشی خوه‌يان فره‌جار جه‌مه‌وبوون وفکروزکړتيان نه‌وه‌بوکه ولايتگه‌يان چمای بن‌خاونه!

هه‌ست وده‌وکړدن که‌ سالانېگه له‌وبانه‌ودپرن پوژوبه‌رنامه‌ی له‌ناوبردن نه‌تو‌ه‌گه‌يان وه‌مانای راسی پيلانی تيويان ونه‌هيشتی هه‌ست ونيسيتيان له‌زوه‌ودارشاننه‌و چوادرده‌ورتیان وده‌ديان تيژکريايي دپرنده‌ودلرپه‌شه‌يل داگيرکاروخوه‌يان وه‌خاس وگه‌وراده‌مپاس وژنيگ خاسی ثارياي وده‌پرستريپياقو پيناسه‌که‌روکومه‌ليگ ناوهند وبالا نشين و له‌خوه‌يان پازی وگه‌س وده‌چ هسارومه‌که‌روچه‌وورس، گرياس!

ئ دلرپه‌شيله له‌ناوهندوه هه‌ول وته‌قه‌لای دامه‌زانی ئيرانېگ يه‌ی نه‌سه‌وه "نه‌توه"، يه‌ی زوان، يه‌ی نالو يه‌ی ولت دانو جوورچيشتيگ دفيشتري خه‌لکانېگ وده‌او کورد وله‌چه‌و کومه‌له‌جه‌وانه‌يل کورده‌وه نه‌توه‌ی کورد دپرن له‌ناوچوودولته‌گه‌يان که‌ ناوی "کوردستان" بود له‌هه‌رچيگ دپردوگيشت شه‌رت ومه‌رجي نه‌توه‌بون بوه‌وه‌س نه‌گه‌ردپرتريجمي‌هن وده‌تالان چوود و چمای داگيرکار قه‌سه‌م خوارديته‌تاله‌ناوهندويده‌ی "کوردستان" واز نيه‌تيره‌يد!

تيويانه‌ووی "ناسمياسيون" ى فره‌هنگ، زوانی وده‌نيه‌تی سياسي له‌لا مه‌رکه‌ز "ناوهند" خوازيله‌وه‌جوورسيسته‌می پاشاخوازی پيلانېگ بوه که‌ له‌ومه‌رکه‌زه‌کاری فره‌يگ نه‌رای کوردن تانه‌و پوژوی يه‌کده‌ست کورده‌و وه‌مانای راسی "پيلانی ناسميله‌کردن" له‌گيشت لای ولايتيگ جوور کوردستان وده‌په‌وبووه. سالانېگ کاريش کوردن وناوهدی فره‌يگيش ناواوهديش خسه‌ونه‌ولات، چوڼ هوقی هووزو خيل ونيگراي گيشت ولت گرتوده‌و وده‌وه‌رکه‌س نه‌رای خوه‌ی خان وبه‌گ وناغا بو و نيخان ونيخان خانانېش پله‌پله‌ په‌سونه‌ده‌سالانېگ نه‌وه‌ديش له‌ژر کونترول وژرده‌سی سيسته‌می په‌زاخانی

پيناس وشوناس له‌ليت بسان.

نه‌وه‌گن نه‌وان تواسنه که‌م که‌م وده‌پ په‌سينه‌و دهرک وزانين وده‌و پوژوی گيچه‌لسازو پيلانپشايه له‌ناوهندی ئيرانه‌و گيشت مدوو نه‌وخيزه‌يگ وده‌او موبارزوی ملی ديموکراتيک نه‌وديش مؤدپن وسهرده‌می وشاز که‌ هه‌قی خوه‌يه‌وتاقانه گه‌زمانی خوه‌ره‌لای ناوهراس ناوزه‌ديکړند.

ئيرانگه له‌نه‌وباس وخواسه‌ک پيويست بو نه‌وجوور ته‌وق دارشيد وده به‌ره‌می وده‌رخي نه‌و هوقرشه‌ی مؤدپنه که‌م تافره‌ ناماژه "نيشاره" بکړئ و خوه‌مان وته‌نی کلېگ نيشان بود خاسه! جه‌موورپيگ که‌ناوی هاوړل خوه‌يا دياره کړاوو وده‌رفراوان وخه‌لکي وگشتي وتازس له‌به‌رايه‌ری سيسته‌می داخريای پاشاخوازی خوه‌ی گه‌وره‌ترين نرخی خه‌بات "موبارزه" ى نه‌وزه‌مانه‌ هساوبود. نالای به‌يداخ" ى کوردستان له‌وسه‌رده‌مه هيمای خوه‌نسن، نوسان، نازادی و "تابووری" وده‌به‌ره‌م هاوردنی ولايتيگ خوه‌رينشان وده‌نگين دی بودده‌نيشانه‌يگ که‌هه‌تاهه‌تاس شان ده‌ی له‌شانی گيشت سهرکه‌ش وسهرکوانی ولاتی زاگروس وچي خوه‌ی له‌ناودل ميلیونان که‌س کينده‌وه‌وه‌رجي وده‌روبانان نورپيدرپوژنېگ له‌پوژان جارئ تر له‌بانی هه‌رمال وبه‌رزاي ولايتيگ وده‌او کوردستان هه‌مدیس شه‌کيه‌يدوه.

هه‌رله‌وسه‌رده‌مه دووی رېبندگان بودده چه‌خماخه‌ی پوژنای وگه‌رمی مالان وده دامه‌زراوه‌یي کورنی ئيدارات وسيسته‌ميگ سازماندياری وه‌مانای پکخراوه‌یي کورنی شپوه‌ی خوه‌ندن وده‌او په‌روه‌رده، پکخراوی جه‌وانان "لاوان"، پکخراوی ژنان، پکخراوی فره‌هنگيان، نووسه‌ران، ده‌نگي راديو، پوژنامه‌ی کوردستان، گروگانی مالان، گه‌لاوژ چاپه‌مه‌نيه‌يل تر! له‌گيشت قوتايخانه‌وه‌خوه‌ندنکه‌يک وه‌زوانی کورنی نوسپيدو خوه‌نييد. شيعروپه‌خشان نوشيد. شانو، تياتی و تئاتر نيشانی خه‌لک دريد. سپای نه‌توه‌یي وده‌ناوه‌یزي پيشمه‌رگه‌ی کوردستان دامه‌زريندودی شه‌لته‌کوپه‌یي ولت ونيشتمان نيه‌ونه سهرناونه‌رای نيچباری وده‌زورنيه‌وتان و له‌مال وحالی خوه‌يان و نيشتمانيان جوورقه‌لاويده‌ر له‌سه‌زناوی پوژوی پيشمه‌رگه‌ ناووقس بوون و بوونه پيش مه‌رگی خاک وخه‌لکان.

دريزه‌ی قته‌په‌ريه‌ی؟

وپاشايه‌تی که‌ وه‌ده‌ق نه‌لايق وده‌شاپوه‌ونه‌يش دهمپاسی ولايتيگ! ليرله‌شاری "مه‌هاباد" ئ کومه‌له‌جه‌وانی کوردونيتليتيلي ليرله‌شاری وده‌او کومه‌له‌ی "کاف" وده‌شارپزاي وزاناي خاسی که‌ داشته‌نه‌که‌سايه‌تیبه‌گ زانا، سياسي، جه‌مگه‌یي وخوه‌شتوای گيشتيان وده‌او "قازی محمه‌د" جوورپيشه‌وای خوه‌يان هه‌لوژن وه‌هنزيک وه‌سئ سال جوور پکخراوه‌وسازمانېگ ديار چالاکي که‌ن تاحيزيگ وده‌او "حيزی ديموکراتی کوردستان" دامه‌زرين وله‌خوارترين ده‌قه‌ری کوردستان که‌ره‌سپيده‌تيلام وخانه‌قين وه‌ه‌تا باشووری کوردستان وده‌بشداري يه‌گجافره‌يگ کوردی دلئسوز، نيشتمانپه‌روه‌ر، کورده‌وارولايتپارتيزونه‌توه‌خو از، خوه‌يان په‌سننه‌ پوژنېگ وده‌رخ له‌ دووی رېبندگان ۱۳۲۴ هه‌تاوی و جه‌موورپيگ "کومارنېگ" کوردی وده‌او "جه‌موورپي کوردستان" "دامه‌زرين وده‌وامه‌ميدگ فره‌خه‌ندلی هه‌زاران کوردی نيشتمان "ميلکان" دووس و گه‌زمانېگ "نه‌توه‌یي- ديموکراتيک" که‌نه‌ خالديارنېگ له‌ ديروکی نه‌توه‌ی کورد که‌ به‌گراوه‌ندو شوناس وبنه‌وايه‌گ له‌ سهره‌لدان، خه‌بات وفيداکارين ودرجه‌خوه‌يان و خاس نورسپن وخوه‌نيگ گه‌زمانه‌يلی وده‌مانان نه‌په‌سی ليروه‌ريئ نه‌توه‌ه‌گه‌يان، گيشت کردونه بنه‌واوسه‌رمایه‌وه‌وقی بته‌و ویشته‌سان وده‌مه‌مگه‌ په‌نج وکته‌ی جارانه‌وشانازی دامه‌زريانی کومارنېگ کوردی وه‌پيان برياد، که‌ نه‌گه‌ريوشيدف فره‌ويه‌نامه‌ی کومه‌له‌ی کاف له‌وه‌ختی خوه‌ی له‌وزه‌مانه‌ سيستمېگ "مؤدپن" وشازوسه‌رده‌می وتاقانه‌بوه هه‌قی خوه‌يه!

له‌وزه‌مانه‌ سيسته‌می پاشايه‌تی وده‌ختای شووپه‌ويوودده‌او جه‌مگه‌ تاره‌سپيده‌ناوايپيگ ته‌نبا به‌ش به‌شه‌وکورنی جه‌مگه‌ وه‌ ملع هووزگراي ونيگراي وله‌ولايشه‌وه وده‌مانانچي نه‌هيشتی زوان، که‌لتور و فره‌هنگ وله‌ نيئل ونوباش به‌ش به‌شده‌ويکيدو وده‌قورده‌ره‌هنگ وشپوه‌زارو قه‌وم وقه‌بيله و سنورپارتزو ونکابانی خوه‌ی پيناسه‌د بکيد، دی، که‌تنېگ له‌ هوقمانی پاوانخوازی، مه‌رکه‌زگراي وله‌بنه‌وايا وه‌پوژوی پانترانيسي کارنېگ کردود که‌ له‌خوه‌ت وپيناسه‌ی خوه‌دوبواونيب دژوده‌وبخه‌ن و له‌هه‌ست ونيسست بشوورنه‌دو، په‌واله‌ت له‌يوانه‌رای نه‌وان وده‌رديگ دژوده‌وخو‌دواووه‌ي

۲۱ رېبەنان يه کيگ له وەرچهوترين پروژەيل تاريخي نووي کوردستانه

دیاری کرپا و سپای ملی نه‌پای پارێز له کوردستان دامه‌رزیا. نه‌وه‌له‌یله و چه‌ندین قه‌ده‌م تهرک. گشتیان نیشانه‌ی نه‌وه‌ بین ک کورد نه‌ تنیا داوای مافه‌یل پهرای خوه‌ی که‌ی، به‌لکه‌ توانایی وهرته‌بردنی خوه‌ی درێد. گشت نه‌وه‌له‌یله بیننه‌ بنه‌وای دروسکردنی ده‌وله‌تیگ نوو له‌ ناوچه‌گه‌ ک فره‌ شپوایس. نه‌ی نه‌زمونه له‌ ژیر فشاری سیاسی ناوخوه‌ی و ناونه‌ته‌وه‌یه‌گ قورس بی، گۆهریان سیاسه‌ت قودره‌ته‌یل گه‌ورا، نه‌وین پشنگیری وه‌هاز له‌ ده‌روه، فشار ده‌وله‌ت مه‌رکه‌زی، نه‌وین هاوده‌نگی له‌ ناو هازه‌یل کوردی، گشتیان بیننه‌ مدووی نه‌مه‌نی کۆمار. ۸۰ سال دواي دامه‌زرانی کۆمار کوردستان، پرسپاره‌یل فره‌یه‌گ هه‌س ک لازمه‌ جواو به‌یرێده‌و و شونیان بگرمین نه‌پای یای گرتن.

نایا له‌ کۆمار ده‌رس گریمنه؟ نایا هاوده‌نگی و سازمانده‌یی نه‌وه‌ سهرده‌مه‌ وه‌گه‌ردی ئیسکه‌ چ جیاوازییه‌یلیگ درید؟ تا چه‌نیگ یه‌کرزی و هاوده‌نگی مله‌ت کورد له‌ له‌یه‌وه‌ری خوه‌ی ته‌جربه‌ گریده‌؟

۲۱ رېبەنان ئێرنگه‌ نیشانه‌ی پاوه‌گه‌زدان و داخوازی ده‌وله‌تداری کوردانه‌س، وه‌لی ده‌وله‌تداری ته‌نیا وه‌ نومیید فه‌دی نه‌یه‌یه‌ی وه‌وه‌جه‌ وه‌ یه‌که‌وگردن و سازمانده‌یی و خوه‌نین ئلتقادی درید وه‌ نسبه‌ت تاریخ. ۲۱ رېبەنان په‌یام پرووشینگ درید و سه‌رحه‌وته‌گه‌ نه‌پای هوشیاریی ملی و دیاری کردنی چاره‌نووس.

کورد توانای نه‌وه‌ درید ک خه‌و خیااله‌گانی بکه‌یده‌ راسی و فه‌دی بان، کۆماره‌ کوبه‌گه‌ی کوردیل له‌ ته‌مه‌نیگ که‌م وه‌ ناخر ره‌سی، وه‌لی له‌ ده‌روون خوه‌ی هه‌لگرئ سهرکه‌فتن گه‌ورایه‌گه‌، نه‌وه‌یش زنی کردنی ناوات ده‌وله‌تداریه‌ی و په‌ره‌یه‌گه‌ ک پرشه‌ی نویری ته‌یه‌یل له‌ تاریخ کورد و کاری بییه‌ له‌سه‌ر گشت به‌شه‌یل ژانمان و هه‌ر کاری مینید.

۸۰ سال داوی نه‌وه‌ پروژنه‌ی ئاواته‌ هیمان له‌ ناو گوڤتمان و موبارزه‌ی کوردستان زنه‌س و ۲۱ رېبەنان هیمان پروژیه‌گه‌ ک تاریخ له‌سه‌ری قسه‌ که‌یدن

له‌وه‌ پروژنه‌ له‌ شار موهاباد، کۆمار کوردستان جوور یه‌کم ده‌وله‌ت مودرن کورد دامه‌رزیا، له‌ دواي جه‌نگ جه‌هانی دووم ئێران و ناوچه‌گه‌ وه‌ گشتی تویش زه‌عیفی ده‌سه‌لات و گۆهریانکاریه‌گانی سیاسی بین. قودره‌ته‌یل جه‌هانی وه‌ تابه‌ت شه‌وره‌وی، له‌

فریدوون نه‌قشبه‌ندی

شومال ئێران بین و له‌ی دووخه‌ فورسه‌ت نه‌پای جمشته‌یل نه‌ته‌وه‌یی دروس بی. کورد ک چه‌ندین شوورپ و جمشت داشت، وه‌ هوشیاری نه‌سه‌وه‌یی له‌ی ده‌رفه‌ته‌ ئستفاده‌ بکه‌ید. حزب دموکرات کوردستان ئێران، ک له‌ ۲۵ موداد ۱۳۲۴ جوور حزبیگ پیشکه‌فتی و خاوان به‌رنامه‌ و ستراتیژی دامه‌رزیا، توینست نه‌پای یه‌که‌مجار وه‌ شپووی ره‌سی له‌ ۲۱ رېبەنان ۱۳۲۴ وه‌ ره‌به‌ری پیشه‌وا قازی موحه‌مه‌د، جوهوری کوردستان دامه‌رزینید.

نه‌وه‌ پروژنه‌ نه‌پای کورد جوور مانای دیاریگه‌ دریدن ک هیمان له‌ هویر و باوه‌ر نیشتمانی زنه‌س. له‌ هه‌شتاه‌مین سالیادی دامه‌زرانی کۆمار کوردستان له‌ شار موهاباد، هه‌وه‌جه‌س ک به‌رده‌وام خوه‌نین نوو نه‌پای داشتویمین ته‌نیا جوور یادمانیگ نه‌ود، به‌لکه‌ سه‌رحاوه‌ی یای گردتن و سه‌رمه‌شق بوود نه‌پای موبارزه‌.

له‌ ۲۱ رېبەنان ۱۳۲۴ شار موهاباد بییه‌ مه‌رکه‌زیگ نه‌پای نومیید مله‌ت کورد، له‌وه‌ پروژنه‌ پیشه‌وا قازی موحه‌مه‌د له‌ جوارچاری شار موهاباد کۆمار ئعلام کرد و یه‌کم قه‌ده‌م ره‌سی بی نه‌پای نه‌وه‌یه‌که‌ مله‌ت کورد وه‌ شپووی ده‌وله‌ت خوه‌ی بناسید و حه‌ق و ناسنامه‌ی خوه‌ی وه‌ده‌س بارید.

جوهوری کوردستان ته‌نیا ئعلام کردنی ده‌سه‌لات نه‌بو، له‌ عومر کوئی خوه‌ی ته‌قه‌لا کرد نه‌پای دروست کردنی بنه‌وای ده‌وله‌تیگ نوو:

زوان کوردی بیه‌ زوان ره‌سی ده‌وله‌ت په‌روه‌رده‌ وه‌ زوان کوردی ده‌س وه‌پیکریا چاپه‌مه‌نی و پروژنامه‌ی ره‌سی وه‌ زوان کوردی پیشکه‌فت پیشمه‌رکه‌ جوور ناویگ پپرووز نه‌پای جه‌نگاوه‌ره‌یل کورد

دریژه‌ی په‌ره‌ ۳

دادوهری ویه‌کسانی و هه‌قخوازی کرداریه‌و بوود. لێره‌هه‌ق وه‌هه‌قدار ماناکرید و له‌یانه‌مانگ رۆژنایی له‌وله‌تیگ که‌س له‌ جینگ جوور چایی ره‌ش، ته‌یه‌ریکی وته‌نیایی وه‌ناو به‌ندیخانه‌ نه‌یژید!

منایی کوردوه‌زوانی خوه‌ی خوه‌نیدودلنگی کوردی له‌وه‌ر بی جیاوازی جوور خوه‌یشک ویرا له‌ خوه‌ندنگه‌ نۆسن و خوه‌ن ویاي گرن. فیژی زانست وه‌ره‌هه‌نگ و نه‌ده‌ب و... وه‌زوانی خوه‌یان بوون. ده‌وت دی له‌مال نه‌یه‌مینید و چوود له‌سه‌رمیزی خوه‌نین هۆری زانست بوودوفیکریکی و په‌روه‌رده‌بووده‌ کاری رۆژانه‌ی

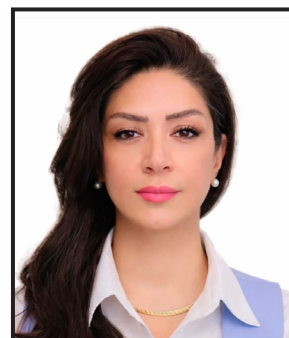
سیسته‌میگ دامه‌زرای خه‌لکی، ریک و پیک، پیه‌ک و پیره‌ دلسۆزی نه‌پای نیشتمان، دادیه‌روه‌رانه‌، سه‌رده‌می وتاقانه‌ وه‌ پارێزگاری له‌کیان وه‌هه‌ست و نیستی نه‌ته‌وه‌گه‌ی نه‌پای هه‌وه‌لینجار له‌سه‌رناوی هیژی پیشمه‌رکه‌ی کوردستان ناوی به‌رزوپروژی "پیشمه‌رکه‌" کیده‌ هیماي گیانفیدایی، به‌رگری له‌خاک، پاراستنی گیان و مالی خه‌لک و له‌ گیشته‌ ئیدارات و پیکخواوه‌ خوه‌ندنگه‌ی ولای ژیر ئیداری کۆمار هه‌رسوو، له‌ده‌سه‌پیکری کارو خه‌سه‌پنی رۆژانه‌، له‌ژیر سایه‌ی به‌یداخی جمهوری، "سروودی نه‌ی ره‌قیب" خوه‌نید و مارشی ملی ژه‌نید.....

نمړی له‌شونوی هه‌یشتاسال وهرین له‌ نه‌وپروژه‌ بمارکه‌ "دووی رېبەندان" بووده‌ هیماي گه‌زمان "خه‌بات"، پاوه‌گه‌زدان و نیراده‌ی نه‌سه‌وه‌یه‌گ که‌ ته‌نیا له‌ به‌شی خوه‌ره‌هه‌لای کوردستان زیاتره‌ ده‌ میلیون که‌س که‌م تافره‌ ئی رۆژه‌ نامن و له‌باره‌ی یاخوه‌نسنه‌ یا خواردییه‌سه‌ گۆشپان که‌ نه‌گه‌ر وهر "ئراده‌"، زانایی، به‌رخوهدان، فیداکاری، گیانفیدایی، وه‌ نه‌وه‌مه‌گه‌ خزمه‌ت و گه‌وره‌یه‌یه‌ که‌ له‌ چاخ و سه‌رده‌می جمهوری کوردستان هه‌رله‌ کۆمه‌له‌ی ژکاف، حیزبی دیموکرات و کۆماره‌ به‌رزوه‌نرخه‌گه‌ی پیشه‌واقازی وبارانی تیکۆشه‌روخه‌باتکاری تا زه‌مانی شه‌هیدکرانی قازی وقازییه‌کان، کرپاس و بۆه‌ و دواي نه‌وانیش هه‌تانیستایش نه‌گه‌ر وه‌هیما نه‌گه‌ریاوه‌و ریشوون به‌رزوپروژ نه‌کریاوه‌، نمړی ئی رۆژه‌ "۲۱ رېبەندان" رۆژنگ نه‌ناسیای وگۆم بۆ له‌ دیروکی نه‌ته‌وه‌یه‌گ بۆ که‌ وه‌ره‌وله‌هۆرچین چۆد بلام وه‌خوه‌شییه‌وه‌ له‌وپربازه‌ "پیشوونه‌" وه‌نرخ و شکۆداره‌ دۆنیم هه‌مرای دواي هه‌یشتاسال ناوی به‌رزوبلایی دووی رېبەندان، کۆماری کوردستان، پیشه‌وا، پیشمه‌رکه‌ و ده‌یان نیشانه‌ی نرخیاروهرمی هه‌بوون و تیکۆشانی نه‌ته‌وه‌یه‌گ له‌ده‌وری ئی باسه‌ کوومانه‌وه‌ کردییه‌و چه‌وله‌رئ و له‌تیگ وهره‌و ئازادی، رزگاری و خوه‌ی بۆن، خوه‌مان خه‌یمه‌ناو رۆژوساتیگ هه‌ساس و چاره‌نۆس ساز که‌ باسی "هه‌ق دیاری کردنی چاره‌نۆس" ه‌ و بایه‌س گیشته‌یمان ده‌سه‌ییمه‌وه‌ده‌سی یه‌ک و پشی یه‌که‌گریم هه‌تا نه‌وانمانجه‌یله‌به‌رزو وه‌نرخه‌ که‌ له‌ کۆمار دیاری کرپانه‌ بانه‌دی و ده‌یی خوه‌مان نه‌پای خاک و نیشتمانیگ نه‌دا بکه‌یم که‌ خوه‌ش توایم.

یه‌کرزوله‌پشی یه‌ک و وه‌یه‌که‌بوومن هه‌تادۆره‌دیمه‌نی رزگاری یه‌که‌جاری نزیکه‌بووود و وه‌مه‌رامی دلی هه‌زاران چه‌وه‌رئ، به‌ندکرپای، هیوادارو نه‌زهرتمه‌نی بوود وه‌هرئوچوور وه‌ نرخ زانیی له‌جاران زیاتره‌یه‌رترتری خۆنی پشپای وفیداکاری و گیانفیدایی رۆله‌ی کورد له‌په‌نای نامانجه‌یله‌ جمهوری کوردستان به‌رسییدو به‌یداخی ولاتمان شه‌کاوه‌وشکۆدارله‌به‌رزایی گیشته‌ ولات بۆنیم و له‌پقای رۆ نزیک وه‌یه‌ی

سه‌ده‌ی نه‌ته‌وه‌یه‌گه‌ گاهه‌شیش زیاتر، سه‌ری ریزووه‌دروقریب و نه‌وازش داخه‌یم وئاسایش وئاشاوشوئارامی بایده‌دلی چه‌وه‌رانه‌یله‌ نه‌وه‌رامه‌!

پۆل ژن له خهبات و پاوه‌گه‌زدان له زنه‌ی کۆلکیتی له کوردستان

د. ئاویسا پزایی

میژوی سیاسی کوردستان له سه‌ده‌ی وه‌رین، له سه‌رانه‌ی پزیم په‌هله‌وی و پزیم ج.ا، وه‌ شیوه‌ی وه‌رده‌وام خوشوونه‌ت ده‌وله‌تی، سه‌رکوت بیه‌وایی، ترۆر و چه‌زف فیزیکی و فشار نه‌منیه‌تی نۆسریایه. ئی خاله‌یله‌ بیه‌وانه‌ر جوورینگ له‌ گه‌زمان درێژه‌داره‌ که‌ ته‌نیا وه‌ کردار سه‌ربازی ته‌مام نییه‌، وه‌ هه‌روێجیوور چینه‌یل ده‌روونی و کۆمه‌لگایی و نابوووری و فه‌ره‌هه‌نگ له‌خوه‌ی خپه‌و که‌ئ. له‌ی وه‌یه‌که‌بات دژواره‌ ژن کورد پیکه‌ی سه‌ره‌کی داشتییه‌ و پۆلینگ نه‌خشانیه‌ که‌ وه‌بێ نه‌و پۆله‌ پاوه‌گه‌زدان و خه‌بات و سه‌قام نه‌گرده‌یا.

له‌ نوێن ده‌روونناسی سیاسی، ژنه‌یل کورد له‌ دۆخینگن ک هاووه‌خت وه‌گه‌رد حزوور پاسکاتی له‌ مه‌یدان موبارزه‌، نه‌رک پارێزان ته‌ندوروسی جه‌سه‌یی و ده‌روونی بیه‌ماله‌ و ژینگه‌ی ده‌روووهریان ها له‌ سه‌ر شانیان. ئی دووچه‌ ناست بانینگ له‌ کۆنترۆلکردن هه‌یه‌جان، سۆزداری و بریاردان عه‌قلانی له‌ وه‌خت قه‌یرانه‌گان و توانای ته‌حه‌مول فشار درێژخایه‌ن توی.

له‌ باره‌ی خه‌بات سه‌ربازی، به‌شداری ژنه‌یل کورد له‌ پز پێشمه‌رگه‌، چالاکی ته‌شکیلاتی، نه‌منیه‌ت و زانیاری، ده‌رمان و چاره‌سه‌ری زاماران و پشتیوانی لۆجستی ناماژه‌یه‌گه‌ ئه‌رای نیشاندان بۆن چالاکانه‌یل له‌ بازنه‌ی خورپاگری. له‌ نوێن زانستی ئی به‌شدارییه‌ خوه‌ی نیشاندەر ناست بان کارایی و ناماده‌یی ده‌روونی ئه‌رای وه‌رایوه‌ری وه‌گه‌رد خه‌تەر و قبۆلکردن مه‌سئولییه‌ت له‌ وه‌خته‌یل نائه‌منه‌.

هاتن ژنه‌یل وه‌ی ئه‌ره‌سه‌یه‌له‌ نه‌خش نه‌رتی وه‌ پۆل جێنده‌ری گوهرانییه‌ و فره‌فکری و توانای ده‌زگای سیاسی فراوانترو کردیه‌.

له‌ مینه‌مه‌نییه‌یل ده‌روونناسی تراوما، پۆل ژن کورد گرنگی تایه‌وت وه‌ خوه‌ی دیری. له‌ هه‌لومه‌رجیک ک سیستم سه‌رکوتکه‌ر نوای ده‌سه‌په‌سان و نامارزیه‌یل ته‌ندوروسی ده‌روونی له‌ کۆمه‌لگه‌ گردیه‌، ژنه‌یل وه‌ کردوه‌ پۆل پارێزر ده‌روونی له‌ بیه‌ماله‌ و شوونه‌یل جووراجووور وه‌ جی هاوردنه‌.

پیککردن دوخ په‌وانی له‌ وه‌خت خه‌م و په‌ژاره‌ وه‌ هوووی ئیعه‌دام و شه‌پ و خه‌سار، پالێشتی سۆزداری ئه‌رای مناله‌یل ورد، پیکوینکی پۆژانه‌ و سازین پارێزان بازنه‌ی ناسایش و نارامش پزیه‌ی، به‌شیگ له‌و کردوه‌یه‌له‌سه‌. ئی پز و په‌وشه‌یه‌له‌ کاره‌گه‌ری وه‌رفراوانینگ له‌سه‌ر که‌مکردن

له‌ نووهرینگای مینه‌مه‌نی ده‌سه‌لاته‌و، درێژه‌ وه‌ی باسه‌ ده‌م: چالاکی ژنه‌یل کورد و ناسین ماڤ خوه‌یان و بان جیین ناست ناگای ژنه‌یل ناسته‌نگ جددی ئه‌رای نه‌زم بانه‌س خسته‌یه‌سه‌ پۆ. سازمانه‌یل ده‌سلات‌خواز و قوده‌رتکه‌را هه‌میشه‌ پشت وه‌ دۆرخستن ژنه‌یل له‌ بازنه‌ی سیاسه‌ت و بریار به‌سانه‌. بۆن چالاکانه‌ی ژنان کورد له‌ خه‌بات، ئی لۆژیکه‌ له‌ به‌ین برديه‌ و نیشان داس که‌ موبارزه‌ی سیاسی وه‌بێ به‌شداری ژنه‌یل، وه‌ سه‌قامگیری ستراتیژیکی نییه‌ په‌سید. توند و تیژی سازمانه‌یل نه‌منیه‌تی وه‌رایوه‌ر وه‌ ژنان چالاک له‌ی چوارچووه‌ مانا کریه‌ی.

له‌ تاریخ کوردستان ناو ژنه‌یل توانایک تۆمار کریاس که‌ هه‌ر یه‌کێگیان نوێنه‌رایه‌تی به‌شیگ له‌و پزبازه‌ که‌ن. له‌ ناخه‌و، نیاز ژن کورد بوه‌ یه‌کێگ له‌ روکن و پایه‌یل سه‌ره‌کی گه‌زمان و موبارزه‌ له‌ کوردستان هه‌ژمار بکړه‌د. ژن وه‌ گرئ دان کرده‌وه‌ی سیاسی وه‌ سه‌قامگیری ده‌روونی و کۆمه‌لایه‌تی، وه‌رپه‌رایه‌تی نابوووری، توانسته‌یه‌ له‌ ژیر بارودۆخ سته‌م و زوڵم خوه‌ی نجات بییه‌ی و هیمانییش به‌رده‌وامه‌. هه‌ر مینه‌کردنی جدیدیگ له‌ خه‌بات کورد که‌ پایگا‌و جایگای ژنان کورد پشتگوش بخه‌ی، له‌ ده‌رک واقعی ده‌روونی و سیاسی کۆمه‌لگه‌ شکست خوه‌ید. ناینده‌ی موبارزه‌ له‌ کوردستان بێ باوه‌ر زāl و شناسین ورد نه‌خش ژن وه‌دئ نیه‌تیه‌ی.

سترس و دله‌په‌ دیرن و پزگیری که‌ن له‌ جیین تراوما و زیان سه‌خت وه‌ په‌وان نه‌وه‌ی وه‌رپۆ.

له‌ سه‌نگه‌ر و به‌ره‌ی نێزای، وجود ژنه‌یل نه‌سه‌ره‌یل به‌رجه‌سته‌و وه‌رچه‌و له‌سه‌ر مۆرāl سه‌ربازی داشتییه‌ و نییه‌ وه‌رچه‌و نه‌گریه‌ی، ژن موبارز هه‌میشه‌ ئلگوو و شانازی وه‌ره‌و خوه‌ی کیشاس.

له‌ پشت سه‌نگه‌ر ژنه‌یل خه‌ریک پزکخستن ناسایش ئه‌رای سه‌نگه‌رن جوور، دایینکردن نیازیه‌یل مادی و خوراک و، پارێزان مāl و منāl و پارێزان چینه‌یل پشتیوانی؛ وه‌ زه‌حمه‌ت تیکه‌لای خه‌باتیان وه‌گه‌رد زیان پۆژانه‌ وه‌رچه‌و و ناشکاره‌. له‌ نووین سه‌ربازییه‌وه‌ ئی تیکه‌لای پززه‌حمه‌ته‌ یه‌کێ له‌ هۆکاره‌ سه‌ره‌کیه‌گانه‌ له‌ وه‌رده‌وامی خۆپاگری له‌ هه‌لومه‌رج شه‌پ درێژه‌دار و پا وه‌گه‌زدان.

له‌ په‌هه‌ند کومه‌لایه‌تی و نابوووری فره‌جار ژنه‌یل کورد پۆوه‌رۆی مه‌سئولییه‌ته‌یل قورستری بییه‌. هه‌م نه‌قن سه‌ره‌رس مāl وه‌ بوونه‌ی جه‌نگ، زندان، ترورو... وه‌ هه‌م دوووخ حازر سه‌خت نابوووری و و پوشت نیاز و خواست مناله‌یل نه‌رک ده‌سه‌په‌سانن بژیوی ژیان و وه‌رپه‌وهردن بیه‌ماله‌ و په‌روه‌رده‌کردن منāl خسته‌یه‌سه‌ سه‌ر شان ژنان. ئی دۆخه‌ فشار ده‌روونی سه‌نگینیک دروسکه‌ی، نه‌مانگ هاووه‌خت توانای سازگاریون و نه‌رمی په‌فتار و توانای بریاردان ژنه‌یل وه‌هاتر کرديه‌. ئی تایه‌تمه‌نییه‌، نه‌خش یه‌کلاکه‌ریگ له‌ ژبان کۆمه‌لایه‌تی له‌ کوردستان داشتییه‌.

نه نویساین څه زوان وژمان

نؤسەر : سیفا

څه کاره پره ناو، ته بیعه ته ن، خه وهری ئه ژ نه ده بیات پیچریاترین دیاریدر زوانی به شهر څه کاره پره نیه . نه ده بیات نه څه گهر د نهادهل، گ نه ژ نامین «مهن» پره مایه دی . نه گهر نؤساین څه گهر د زوانی گ گه پ نه گهر ده مه یمنی کار سورؤشتی و ته بیعی و دیاریدورس نیه، مانای یه سه گ بازی ده سه یین نه کریا، ته مام بییه. ئی بازیه فره تر نه ژ یه گ څه ده سه په لاسی نه را ناخیزگه ل زوری خیالی نه را نوموور نه وی نیاز داشتووتی، کار څه نه زوان نه ئی-گره که سی. څه نه ژ هر چی باس قه بیول بکه یم گ واقعیته نه ژ خیال، تاسه ل و تامازووه ل و گسته ل نیمه فره پیچریاتر، پارادؤسیکالتر و بین به زه پره. نه ژ لایکه پره دیریم څه گهر د زوانی مه نؤسیم گ هن نیمه نیه، و نه ژ لای ترا نؤساین څه زوان «وژمان» یچ هالیپا که ردش و کونش سرؤشتی و ته بیعی و وژار و دیاریدورس نیه؛ مه مر ئی سورؤشتی و ته بیعی و وژه راوژی و دیاریدورس نه وینه چی بیجگه ژ یه نیه گ هالیم چنه بهش دهر دپوه ری مه تنان څه زوان وژمان نه نؤسایه.

نؤسرایین ئی نؤسکه څه زوان فارسیا مانای بیجگه ژ یه نه پری گ نؤساین څه زوان «دالکه یی» څه فره یه کمه پره که ردشت نه وودوماکه تیکه گ نه ژ قه زا هه قه جه وه ئالووه و توجیه درئ. نه باس نه ژ ئافن ئی راسییه ته کووم بکه یم گ نه ده بیات هه موشه ئافرانن چی نه ژ هوق بییه. کیشه و مژار سره کی یه سه گ ئافرانن و څه دی ئاورن څه گهر د به دیی زانسن نوموور هر-نه وی نه وکار نه که وئ. په قهن ئی ئافرانن نه ژ کرده چهن- به ری و کووه رکوه ته رجومه مه بییه درئ- ته رجومه څه مانای گشتگر څه شه و: هه م ته رجومه مه تنه ل ترک څه زوان وژمان و هه م ته رجومه زوان وژمان (خاوه ل و سیفالمان) څه مهن .

هالیم نه ده بیات تاساحت فتاریه ماریمنه هوار، و فیشت څه خته ل څه گهر د زوان فتاری ئالشتیه مه گریمنی . څه ئاهانه دووخیکه پره دیاریه گ زوانی ماوه زوان نؤسرایان گ مه تنه ل فیشتی څه ده سه سه پره درئ و اعتبار نه ده بی سهر تره سی. زوان نؤساری نه دیارده= په دیده سورؤشتی و ته بیعی گ ئیده یکه گ څه یارمه تی نؤسه رهن «به رساخته، ماو- یا نماو. څه داخا جوورئ شیفتگی وژپا، موخافزه کارانه، خام و نارخنه گرانه= غیر انتقادی څه نام لایندارل زوان دالکه بییه هه س گ ماوه مه مر یه گ څه زه مینه نه ده بیات و زوان نؤساریچه پره توشیار جوورئ رؤمانتیسیم به ده قی بیمن گ نه ژ فته م ئی حه قیقه ته ناتوهانه گ څه دیه رگه هامالیا سا، پرکیپرکی و ململانی زوانه له پره نیمه توشیار پیواؤ= پرؤسه بنکول نابراییه ر به، دلاخت و ناهوم- سه نگیکیمن: اعتبار نه ده بی زوانه ل څه هوق شیوه ئی چو یه که نیه؛ هه ر زوانی چنه اعتبار وژی نه فکه ن نه ودرکه تن پیا مه که ئی و ئی اعتبار به ره م و ده سه که وت «کار، یکه گ سووژل هه ر زوان څه/نه ژ نه زوان تاییه ته نه نجامه مهن. ته قه دوس گ څه تسک ئیده «وژی بین، څه نام نیمه پره دورس بییه نه ژ نه دیین ئی هومای= کیپرکی نابراییه ر و گسن ناخودناگا جوورئ براییه ری خیالی بنه ما مه گری. بگر چی دهر نامکوکه یی، نه سیل و وژی فجوود درئ گ هرگ مه ره سییه و بنه رو وژ، نه ده بیات یه یگی و ناهه لانه، مومکن و ئافه ریده ماو .

نه! نه ده بیات چی نیه بیجگه ژ دیالکتیک نه مر نافته نی و نافته نی. زوان دیارده گشتگر ئی دیالکتیکه سه: هه ر نؤسه ری څه هه ر مه تنیکه پره گ مه نؤسی هه ر یه گ څه یارمه تی نه بزاردل زوانی وژی نه مر نافته نی، فته نی ناکه ئی. ئی که ردشه څه دیه رگه مه تنه پره مه که وئ نه و دس و مادیته پیا مه که ئی و سقامه مه گری. نه گهر مه تنی

لایندارل «زوان دالکه یی» هه موشه فره ز دوپیته که- ئانه کریانی دیاریدورس= به دیی زانستییه: ئی فره زه گ مژار= مه وزووئ څه نام زوان نؤساری «سورؤشتی= ته بیعی یا وژی، هه س، زوانی گ هن وژمانه و ئاوتیه څه گهر د چییه لی تره ک نه ویه و نیمه څه مه مره ل و ده لیله لی نه ژ خاسیه ل و بنه رل ئی زوانه مه حروومیم- گه وهر هه موشه مه وجووئ گ کوورکوورانه و شه وه زرنک- گرتی نه ژ بیگانه و دگه رمائی گستییه. نه را دیاربا کردن ئی ندعا، نه خنکه سه پرسیم نه را بزانه ل پار، څه «زوان دالکه یی»، نه زوان وژی و ئاشناوانا

نمه نؤسن؟ نه را چه هه نیگ ده سه مه ورن نه را قلم نوژ نه را وژ، څه زوان بیگانه و یه کتره مه نؤسن؟ نه گهر زوان نؤساری جوور زوانی گ څه گهر د گه په مه یمنی، څه گهر د خاوه مه قنیمنی، څه گهر د سیفا مه که یمنی دیریمن، بنه پته ن نؤساین څه گهر د ئی زوانه نه ته نیا باس ئاسانتر بوو، به لکه م باس وژنه راوژ و ته بیعی نه نجام بوو- گ نماو. راسییه ی یه سه گ چی څه نام زوان نؤساری سورؤشتی جوور چی نه ژ پیش دربا، فجوود نه پری؛ هه ر چی هه س «مه تن» و مه تن. هه نیگ زوانی بهش وژ «مه تن» داشتووتی. څه درېژای یه ئی پرؤسه کله کووی و کوورکریا پره، مژاری څه نام زوان نؤساری دورس و چی ره ماو. څه هه وش زوان نؤساریه پره، چاواشه څه گهر د زوان فتاری، مژار و مه سه له ریک= ده قیقه ن یه سه گ، به ره م ئاورن چی گ ماو څه بین بووشیمنی «کوورکریا یین نووایین» مه تنه ل نؤساری، نه یگره ک و لازمه- څه گهر د به ره م پیان ئی پرؤسه سه گ زوان نؤساری مایه دی. هه نیگ هالیپا بهش وژ مه تنان نه نؤسایه، هه نیگ

کرماشان و میژو؛ کیشمه‌کیش شوناس و ئاسیملاسیون

پیشه‌کی: شار کرماشان له بابعت جوغرافیای ئیستراتژیک خوهی، ههمیشه ئه‌رای دهسه‌لاتداریل گرنگ بییه. له چهند سه‌ده‌ی وهرین وه‌هوکار په‌یدا بین دهسه‌لات عوسانی له نزیک سنوره‌گان کرماشان، گرنگی و تاییه‌تمه‌ندی کرماشان ئه‌رای گشت دهسه‌لاتداریل فره‌ترو بوود، وه‌لام تا وه‌سه‌رکار هاتن قاجاره‌گان له بابعت ئاسیملاسیون مه‌ترسی و دلهریکه‌ی له سه‌ر کومه‌لگای شاری کرماشان نه‌ویه، چۆن قاجاره‌گان له میژو خوهیان چهند جار له ئیله کورده‌گان شکست خواردیون و سه‌ر ئیل قاجار و بنه‌ماله‌گه‌یان له ده‌وره‌ی کریم خان له شیراز ئه‌سیر زنده‌مگان بین؛ هه‌ر وه‌یخاتره‌ خاستر له هه‌ر که‌سه‌ی له هیز و به‌کگرتن ئیله کورده‌گان زاگروس ئاگدار بین و ئه‌رای زالکردن دهسه‌لاتدارییان له ناوچه کوردیه‌گان، زانستیان ک کرماشان گرنگترین ناوچه‌ی و جه‌مه‌سر کوردیه. وه‌ی رۆ گشت هه‌ول خوهیان برینه کار ک، دوواره یه‌کگرتنیک کوردی له ناوچه‌ی کرماشان له ناو ئیله‌گان پا نگه‌ی تا پایه‌ی پادشایی قاجار سست نه‌ود و ئه‌را ئی ئامانجه و ئه‌رای کۆنترل کومه‌لایه‌تی شار کرماشان له ئه‌مه‌راز تاوانن زوانی و ئایینی یارمه‌تی گرن.

بووده هه‌وکار نه‌وه ک ژماره‌ی نیشه‌جه‌یه‌گان شار کرماشان له ده‌وره‌ی قه‌لا بچووده بان. نادر له سه‌ره‌تای حکوومت خوهی، «حوسین عه‌لی خان زه‌نگنه» ئه‌رای دهسه‌لات کرماشان دس نیشان که‌ید. خان زه‌نگنه له بابعت پشتگیری له نادر له وه‌راوه‌ر سپای عوسانی، پله‌ی بانیک له دهسه‌لات ئه‌فشار پیا که‌ید و هاویه‌یانی ئیل زه‌نگنه و تاییه‌تمه‌ندی جوغرافیای کرماشان له کات شه‌ر وه‌گرد عۆسانی، بوودنه هه‌وکار به‌رزه‌ندی شار کرماشان له ده‌وره‌ی پادشایی نادرشا. ئیل زه‌نگنه حاکم کرماشان له ده‌وره‌ی نادری بی و وه‌خاسی تۆبه‌نی جی پای خوهی له سیاست قورس بکه‌ید و «عه‌بدول باقی خان زه‌نگنه» حاکم کرماشان وه‌نۆبه‌ری نادرشا چووده ده‌ربار عوسانی ئه‌رای نۆساین گه‌ی به‌ست(قرارداد) ناشی له نۆیان نادرشا و پاشای عوسانی. کرماشان ک له سه‌ره‌تا تا ناخ دهسه‌لات نادر، بنکه‌ی له‌شکری و کوومه‌گی (انبار)چه‌ک و ته‌قه‌منی ئه‌فشار ئه‌رای شه‌ر له وه‌راوه‌ر عوسانی بییه، نه‌خش گرنگ و تاییه‌ت خوهی له‌ده‌س نه‌ید و نه‌وه‌لای گه‌ورای دروسکرده‌ی نادرشا له کرماشان ک له ده‌وره‌ی ئه‌فشار بووده هه‌وکار گرنگی کرماشان، له دوما‌ی کووشیان نادر بوودنه ناهه‌ت گیان شار کرماشان و خه‌لک ناوچه‌گه‌.

ئاژاوه‌ی مرگ نادر و خاپۆر بین شار کرماشان له وه‌راوه‌ر ده‌ورپنج هیز زهند سه‌فه‌ویه‌و خاوه‌ن زه‌مین و زار نه‌یه‌تۆبه‌نن ره‌زگاریان بوود، چۆن و ئابادی فره‌یگ له ده‌وره‌ی خه‌وه‌ر به‌خشینییان له لایه‌ن شار کۆیه‌نه‌ی کرماشان بی له دۆبای مرگ نادر ئه‌رای نزیک وه‌ ۱۰ سال، ولاته‌گان ژیر چاودیری نادر هه‌ر له که‌رکوک تا سنوور هندوستان گیروده‌ی شه‌ر ناوخوه‌یی بوون و کرماشانیش ک یه‌کیگ له ۵ شار گرنگ دهسه‌لات نادری بییه، تۆش خسار و تاوان ته‌یه‌د. قه‌لای کرماشان له ده‌س سه‌رداره‌ غه‌یره کوردگان (عه‌رب، تورکمن، نه‌فغان)نادر بی ک دوما‌ی مرگ نادر قه‌لا چوول نه‌کردیان و ئیله کورده‌گان کرماشان وه‌فکر گرتن نه‌وه دژه بین تا هیز و ده‌سات خوه‌یان له ناوچه کرماشان قورس بکه‌ن. وه‌لام نه‌وه دژه، دژ به‌تو و مه‌جه‌ز وه‌تووپخانه‌ی فره‌ سه‌نگینی بییه ک پێ له هه‌وچ هیز ئیاد تا بتۆبه‌نن قه‌لا بگرن، چۆن چه‌م قه‌ره‌سو له لای قه‌لای کرماشان بییه و له‌کات که‌م ناوی و ده‌ورپنج(محاصره)کردنیش گرفتیک درژی قه‌له‌په‌ره‌ی ۸

حاکم کرماشان بییه، کاره‌یل بناغه‌یی و گرنگی ئه‌رای گه‌شه‌ی کرماشان و قورس کردن جی پای خوهی له نه‌وه‌ ده‌وره نه‌تجام ده‌ید و ده‌س ناخیش سه‌ره‌که‌فتی بوود و پله‌ی وزارت له دهسه‌لات سه‌فه‌وی وه‌دس ته‌یه‌رئ. دوما‌ی چهن سال شه‌ر، نۆساین ئه‌بدنامه‌ی زهاو له سال ۶۴۰ هه‌ق له ناوه‌ین عوسانی و مزۆپتامیا گرنگ کردیته. گوزهر دوو پنگای میژو سه‌فه‌وی، کرماشان له ناگر خسار و وێرانی دۆر خه‌ید.

«شاهی» و «نه‌وریشم» له ناوچه‌ی کرماشان به‌لگه‌ی پادشایل سه‌فه‌وی ملک و زه‌ق و زار فره‌یگ له کرماشان ئی باسه‌سه. پێشینیه‌ی گرنگی کرماشان ئه‌لگه‌رده‌یه‌ده دهنه حاکمه‌یل زه‌نگنه ک یانه ئه‌رای ئیل زه‌نگنه هیز و وه‌رجه ئیسلام و له ده‌وره‌ی ئیسلامیش درژه پیا که‌ید. توان فره‌یگ هاورد و بایس بی تا بنه‌رتدانه‌ر و سازه‌ر له هیزش عه‌ربه‌یه‌گان کرماشان یه‌کم خشت نوو شارنیشی له پایته‌خت دویه‌م ساسانیه‌گان کرماشان، ئیل زه‌نگنه بزانیمن. بییه و خه‌سار و فه‌ته‌رات «شه‌یخ عه‌لی خان زه‌نگنه» فره‌ی دۆن و دوو شه‌ر قورس ملک و ئابادی فره‌یگ له گشت کرماشان ناوچه‌گان و کوردی هه‌مه‌دان وه‌تایه‌ت وه‌قفله کردیته ک به‌لگه‌ی میژویی نه‌وه‌قفه‌یه‌ل ئیسه‌که له سه‌ر سینه‌ی کۆیه‌ی بیستون و له که‌تیه‌یگ ک خانوه «زه‌نگنه فه‌رمان» نۆسیاسه‌شه‌یخ، دیاره‌یه‌لی کرماشان له ده‌وره‌ی نادری

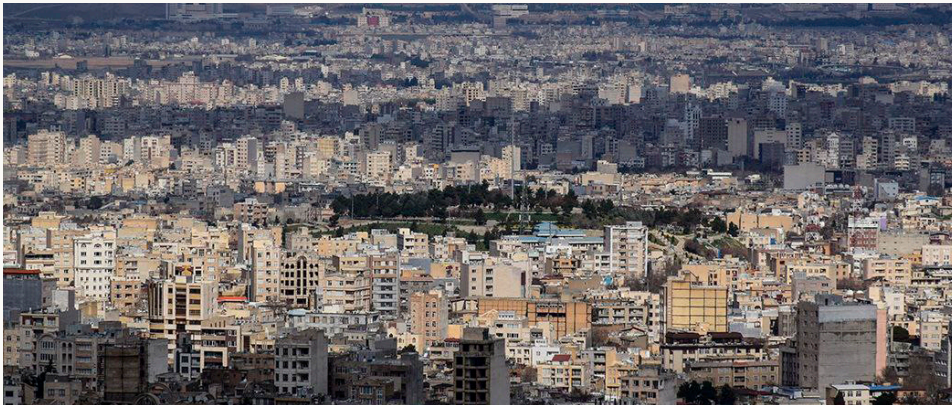
کرماشان پێشخس وک له گه‌وره‌بۆن دهسه‌لاتشار سه‌فه‌ویه‌یا ده‌سته‌وه‌پ کرما له ده‌وره‌ی نادرشا درژه په‌یدا که‌یدن. نادر ک بوودنه میراتدار و سه‌فه‌ویه‌ده‌سه‌لاتالکردن، بێ ئه‌رای ئا‌پادشایی و دیاری خوه‌ی له‌کردنپۆترکیای رۆژه‌لات و رۆژاوی ئێران، مه‌جبوور وه‌ به‌رپاکردن دوواره‌ی سه‌ره‌شه‌ر کوردسیبوود. عوسانیه‌گان تان وک یه‌کم گشت زاگه‌ره‌شه‌ه‌ر، سه‌له‌دۆمه‌نیشی کردیان. نادر کرماشان جوور بنکه‌ی پیکدادان وه‌گرد تورکه‌گان له‌لێژێر و دژ و قه‌لای فره‌ بنیات قورس وه‌ی د و به‌تو‌یگ ته‌قه‌مه‌نله‌ی و چه‌ککرماشان فره‌یگ له ناو قه‌لا کووا که‌یدن. ناوه‌ندیتی کرماشان ئه‌رای شه‌ر له‌یه‌یه کرماشده بان لانه‌واره‌ر وه‌ نوسوساوا ازین ده‌سقانیه‌گان، له‌لاته‌لای ننگرنگادریاری له‌بلنگ چه‌م «قه‌ره‌سو» و له‌نزیک کۆیه‌ی «تاق وه‌سان»،

کرماشان، زوان کوردی، ئاسیملاسیون

ناوچه‌ی کرماشان له سه‌ره‌تای میژو و له گشت ده‌وره‌یگ جیگای نیشه‌جه‌ی بین مروف بییه.

باستانناسی دیار که‌ن ک کرماشان شوون نیشه‌جه‌ی بین مروف له ده‌وره‌ی هه‌جه‌ر و له ۲۰۰ هه‌زارسال وه‌رجه ئیسه‌که‌وه‌ا بییه و ئنسان له ئه‌شکه‌فته‌گان و چیاگان «کاکیه» کرماشان، «کو‌رته‌قیچ»دینه‌وه‌ر و «گه‌نج ده‌ری» هه‌رسین و ئه‌شکه‌فت «مه‌ر تاریک» و «مه‌ر وزمه» ئیسه‌م ناوا و «گاودین ته‌»که‌نگه‌فه‌ر ژاپه. له ده‌وره‌ی وه‌رجه ژاپه‌ن(تمدن) مروف ک بایمنه نواتر، له ناو ئی ۷ هه‌زار سال میژو ژاپاری و شارنیشی مروفه، کرماشان له پینگه‌یل پاوه‌جن میژو رۆژه‌لات ناواراس(خاوه‌ریانه)بییه و هه‌وچ ده‌وره‌یگ له میژو نییه ک ناوچه‌ی کرماشان به‌لگه‌ی له‌لی نیشه‌تودن و له بابعت هه‌لکه‌فته‌ی له جی ئیستراتژیک جوغرافیایی له ناواراس زاگروس، گرنگی و گرانی فره‌یگ له سه‌ر میژو دپێ. کرماشان وه‌ک چوارپینگ میند ک باکوور و باشوور زاگروس وه‌یه‌ک ره‌سه‌ت و ده‌روازه‌ی مزۆپتامیا/ناوه‌ین چه‌م(بین‌النهرین)ئه‌رای ره‌سین وه‌ ریگای میژو نه‌وریشم بییه ک له رۆژه‌لات تا پۆژاوی ئاسیا درژه‌ دپێ. گرنگی ئیستراتژیک کرماشان له ده‌وره‌ی وه‌رجه ئیسه‌م له ناو دهسه‌لات ماد و هه‌خامه‌نشی و وه‌تایه‌ت ساسانیه‌گان له میژو ها‌تییه. هه‌لکه‌فه‌ن سین ده‌یشت گه‌وره‌ی چه‌مه‌مال سه‌نه، ماییش و ده‌یشت زه‌هاو له ناو کوپستانه‌گان به‌رز و سه‌خت زاگروس، ناوچه کرماشان ئه‌رای دهسه‌لاتداریل گشت میژو له شوون تیکه‌ل[محل اتصال]روژه‌لات ئاسیا-ناوه‌ن(نهاوند) و هه‌لوان له ده‌وره‌ی هه‌لکه‌فه‌د. له ده‌وره‌ی سه‌له‌جوه‌یه‌گان له سه‌ده‌ی ۶ هجری کرماشان بوودنه شار فره‌ گرنگیگ له ناوچه کوردیه‌گان. هام کات وهل وه‌دهسه‌لات ره‌سین سه‌فه‌وی و گه‌وره‌بۆن کومه‌له‌ی شارنیشی، شار کرماشانیش له بابعت هام سنوور بین وه‌گرد عوسانی و له ده‌وره‌ی سه‌رۆک وه‌زیری «شه‌یخ عه‌لی خان زه‌نگنه» له ده‌سگای پادشایی «شاسو‌لیان سه‌فه‌وی» (شا سه‌فی) پیره‌ه‌فت که‌ید ک هه‌لته‌ت نه‌وه وزارت و هیز خان پ زوور زه‌نگنه له ده‌سگای شیعه سه‌فه‌وی، له بانان بووده یه‌کم هه‌وکار ئاسیملاسیون نایینی له ناوچه کرماشان ک له ئی وتاره‌ درباریه‌ی قسه‌ که‌یمن نه‌هود.

«شه‌یخ عه‌لی خان زه‌نگنه» ک وه‌رجه ره‌سین له وزارت،

دریژه‌ی پیره ۷

...نه‌رای نیشته‌جییه‌گانی درس نه‌کردتییه. له‌بابه‌تر چۆن قه‌لای کرماشان ژنده‌ر(منبع)چه‌ک و ته‌قه‌منیی نادری بی، گشت مده‌یداره‌یل(مده‌یان)پادشایی له «نازادخان نه‌فغان» تا «که‌رم خان زنده» و «نیام‌قولی خان زه‌نگنه» و «علی‌مه‌ردان خان به‌ختیاری» و... له‌فکر و خیاڵ ده‌ستخس نه‌و دژ گرنگه بین ک هه‌ر جارئ قه‌لای ده‌ورپنج بیانا «میرزا مه‌حمده‌ته‌قی» و «عبدوللای میس مه‌ست مه‌رب» که له‌دوره‌ی نادر نیتختیاردار قه‌لای بین، وه‌گه‌رد ده‌یشت قه‌لای په‌یوه‌ندی گردیان و یه‌کیگ تر له‌مده‌یداره‌یل وه‌سوه‌سه‌گردیان تا نه‌رای شکنان ده‌ورپنج قه‌لای یارمه‌تیان بییه‌یدن. هات و چین فره و ده‌رگیری و شه‌رئ ک نه‌رای گرتن قه‌لای له‌لایه‌ن هیزه‌گان نه‌نجام گردیاد خه‌لک و خاک کرماشان توش زیان کردیاد.

جهریان قه‌لای کرماشان تا جی دریژه پیا کرد ک زنده‌گان تویه‌نس به‌ش فره‌یگ له‌ناوچه‌یل ده‌وره‌ر کرماشان تا فارس و بووشهر بخه‌نه ژیر دست خوه‌یان، وه‌لام دژ کرماشان جارئ نه‌که‌فقیده ده‌ست هۆچ که‌س. «که‌رم خان» دوما‌ی راگه‌یانند پادشایی و نیشن له‌ته‌خت شاهی، جارئ نه‌تویه‌نستود قه‌لای کرماشان داگیر بکه‌ید و هیان کرماشان له‌ناگر شه‌ر داگیرکردن وه‌و قه‌لای روزگاری هووکار به‌ره‌وندی شار بی، سزباد. ده‌س ناخر «علی‌مه‌ردان خان به‌ختیاری» دژمن دیرین که‌رم خان زنده، وه‌گه‌رد قه‌لای نشینه‌یل و عه‌بدوللای میس مه‌ست هه‌وایه‌یان بود و علی‌مه‌ردان خان و نیساعیل خان فه‌یلی و سه‌ران قه‌لای یه‌کده‌ست بوون تا هیز سپای زنده‌بشکن. له‌شه‌رئ ک که‌فیده‌ناویان سپای زنده‌و سه‌روکایه‌تی مه‌حمده‌خان زنده‌شکست خوه‌ید و خان زنده‌برندار بود و علی‌مه‌ردان خان وه‌ ۴۰ پروژ کرماشان داگیر که‌ید. خه‌لک کرماشان و دو نیل که‌لهور و زه‌نگنه له‌کات که‌فن ده‌سه‌لات کرماشان وه‌ ژیره‌دست نیشته‌جییه‌گان قه‌لای (ک‌غیر کورد بین) وه‌گه‌رد که‌رم خان یه‌کگرتو نیه‌ون تا دوواره قه‌لای ده‌ورپنج بکن. ده‌ورپنج قه‌لای له‌لایه‌ن هیز که‌لهور و زه‌نگنه وه‌نه‌نجام نه‌ره‌سی و نیشته‌جییه‌گان دژ تویه‌نس ده‌ورپنج بشکن. خاونه‌یل قه‌لای به‌شیک له‌سه‌ر نیل و گه‌ورایل شار کرماشان بارمه‌گرتن و هیرش بردن سه‌ر شار. سپای زنده‌نه‌رای دویه‌م جار وه‌رپه‌ری سادق خان زنده‌نه‌رای داگیرکردن قه‌لای هه‌لامات هاوورده سه‌ر کرماشان، وه‌لام دوواره شکست خوارد و ژن و بنه‌ماله‌ی سادق خان نه‌سیر «میش مه‌ست» بین. دوما‌ی شکست سادق خان، مه‌حمده‌خان زنده‌وه‌گه‌رد ۱۰هه‌زار سوار هاتنه‌کرماشان، که‌رم خان، شه‌یخ علی‌خان زنده‌نه‌رای یارمه‌تی سه‌رده‌رایل زنده‌کل که‌یده‌کرماشان و خوه‌ییش دوما‌ی شه‌یخ علی‌خان که‌فیده‌رئ. که‌رم خان ک گشت ناوچه‌یل چووار ده‌ور خوه‌ی خستیه‌و ژیر ده‌سه‌لاتی، له‌کار داگیرکردن قه‌لای یادگار نادرشاه‌مینیو و گشت زوور و هیز خوه‌ی رشان سه‌ر کرماشان تا شاید بتویه‌نن قه‌لای که‌داگیر بکه‌ید. ده‌ست ناخر دوما‌ی پاوه‌گردان فره‌یگ قه‌لای نیشته‌گان زانسن ک کار له‌ده‌ست چیه‌ و دیر یا زو .

تازه‌بوون شار کرماشان له‌دوره‌ی زنده

دوما‌ی خاپۆر بین شار، کرماشان نزیکه‌ی ۱۰سال ناوه‌ندیتی شاری نیاشتیه‌و مه‌ردم چه‌ندین نابادی له‌ناوین کویه‌ی په‌راو تا کویه‌ی چهرمن نیشته‌جییه‌ بین. له‌نه‌و سه‌رده‌مه‌ نیل زه‌نگنه‌ی ک هه‌ر له‌ده‌سه‌لات.

که‌رم خان وه‌ پتان ره‌س، ده‌ست له‌پاراسن قه‌لای هیزدان

کرماشان بین ک له‌سه‌ر داواکاری پناه‌به‌ر نابادیه‌گان دورور شار کرماشان بوون. قه‌لای کرماشان ک له‌سه‌رده‌م ده‌سه‌لات نادری بووده‌هووکار به‌ره‌زوندی و پیش‌ره‌فت شار، له‌دوره‌ی زنده‌بووده‌جیگی شه‌ر و ملای ملی شیکه‌یل(رقبا) پادشایی و نه‌رای چهند سال کرماشان تاوان نی شه‌ریله‌ ده‌یده‌وو ناخریش گشت شار ویران بود، جوړیک تا دوما‌یچه‌ندین سال هۆچ که‌س له‌کرماشان نیشته‌جییه‌ نه‌و.

فره‌ی نه‌لاقولی خان زه‌نگنه نه‌ره‌ای په‌ره‌سندن[تزوچ] مه‌زه‌ب شیعی له‌عه‌ته‌بات عالیات کوچ کنه‌کرماشان ک تا وه‌رجه‌هاتن نه‌وان شار کرماشان روحانی نایینی شیعه و مه‌چد نیاشتیه‌. مه‌چد جه‌لیلی یه‌کم مه‌چد تاریخ کرماشانه ک ل سال ۵۸۱۱ه‌ق[دوای ۱۰سال له‌ساخت شار نوو کرماشان]دروستکردی «شه‌فیخ خان زنده» بییه.

نه‌و مه‌چده‌بووده‌بنکه‌ی «مه‌لا عه‌بدوللای» نه‌رای ناسیاری خه‌لک شار کرماشان وه‌گه‌رد ته‌شه‌یوع و حاکم کرماشان چه‌ندین دکان و حوچه‌ریش له‌دوره‌ر نه‌و مه‌چده‌وقف که‌ید و نیتختیارئ ده‌یده «مه‌لا عه‌بدوللای» ک له‌نه‌و مژوه تا نیسکه، مه‌چد جه‌لیلی له‌ژیر چاودیری بنه‌ماله‌ی نایینی جه‌لیلی چالاک که‌یدن. بیجیگه‌مه‌لا عه‌بدوللای، که‌سایتی شیعه‌ی ناسروتر ک له‌سه‌ر خاوانامه‌ی نه‌لاقولی خان زه‌نگنه له‌که‌ربلاوا تیه‌یده‌کرماشان نیشته‌جییه‌ بود، «شه‌یخ مه‌حمده‌علی‌به‌هانی» (نال‌ناقا) بییه. شه‌یخ «مه‌حمده‌علی» وه‌فرمان باوگن، شه‌یخ «وحید به‌هانی» ماموستای ناسرو ده‌وره‌ی زنده و سه‌فه‌وی چووده‌کرماشان و له‌ده‌سگای حکومت «نه‌لاقولی خان» و حاج «عه‌لی زه‌نگنه» جیگی به‌رز نایینی په‌یدا که‌ید.

«نه‌لاقولی خان» ک له‌بابه‌ت هیز و توان له‌شگری ده‌وله‌مه‌نه و له‌ناوچه‌ی کرماشان ده‌س بانئ دیرئ و چۆن له‌بابه‌ت مه‌زه‌به‌ی و نایینی که‌سایه‌تی ناسروئ له‌دوره‌ر خوه‌ی نیاشت و ناوچه‌ی کرماشانیش په‌تی له‌ماموستای نایینی شیعه‌ی، که‌فوتله‌فت فره‌ی له‌خوه‌ی نیشان ده‌ی تا وه‌گه‌رد هاوردن «بنه‌ماله‌ی جه‌لیلی» و «نال‌ناقا» هم پایه‌شیعی ده‌سه‌لات خوه‌ی ماقوول بکه‌ید و هه‌م خه‌لک کرماشان که‌له‌سه‌ر نایین یارسان و ته‌ره‌فت سوفیگه‌ری «شا نعمه‌ت نولاهی» بین، بارئده‌سه‌ر مه‌زه‌ب شیعه‌. نه‌مان ده‌ست‌بردن «نه‌لاقولی خان زه‌نگنه» نه‌رای کاره‌بووده‌هووکار کیشمه‌کیش نیل و ده‌ست ناخر، خان زه‌نگنه له‌هیرش ک نه‌رای گرتن شار سنه‌به‌یده‌سه‌ر «خسروخان نه‌رده‌لان»، وه‌ده‌س «رزا به‌یگ که‌لهور» ک په‌نابه‌ر خان نه‌رده‌لان بق، کوشریه‌ی و رزا به‌یگ سه‌ر نه‌لاقولی خان برئد و به‌ید نه‌رای خسروخان.

و دژ چوول کردن تا زنده‌گان ده‌ست وه‌سه‌ر دوما‌یین بنکه‌ی دژایه‌تی ده‌سه‌لات خویان داگیرن. «مه‌حمده‌خان زنده» نوئنه‌ر ده‌سه‌لات زهند ک ترس یه‌داشت تا قه‌لای کرماشان دوواره بکه‌فیده‌ده‌س نیل و هیزه‌گان و هه‌ر لئوا زه‌نگنه‌چۆن سالن سال خه‌فت و گه‌زه‌ن فره‌یگ له‌باودت قه‌لای کرماشان خواردۆن، نه‌رایه‌ک کار قه‌لای جارکه‌ی بکه‌ن و گشت ناوچه‌گان دورور برسن ک کرماشان کفیه‌سه‌ده‌ست حاکم زنده، له‌حوکم ناپاوه‌تانیگ قهرمان خاپۆر کردن قه‌لای و شار کرماشان ده‌یده‌له‌شکر خوه‌ی و زنده‌گان قه‌لای و شار کرماشان یه‌که‌پارچه ویران کن و ژوره‌ی خه‌لک کرماشان وه‌رو شیراز کوچ دهن و به‌شیکتر له‌خه‌لک هام پا وه‌گرد ساخت و سازیل «نه‌لاقولی خان» نه‌رای که‌شه‌ی دوواره‌ی کرماشان، پروودا مژوویتر له‌نی ده‌وره‌شکل گری ک هاتن یه‌کم بنه‌ماله‌ی نایینی شیعی وه‌رو ناوچه کرماشانه. ملا «عبدوللای که‌روکی» (سه‌ر سلسله‌یخاندان مه‌زه‌به‌ی جه‌لیلی) و «شه‌یخمه‌حمده‌علی بیبه‌هانی» (نال‌ناقا) دوکه‌سایه‌تی نایینی شیعه‌ی یه‌کم روحانیه‌ی کرماشان بین ک له‌سه‌ر داواکاری فره‌ی نه‌لاقولی خان زه‌نگنه نه‌ره‌ای په‌ره‌سندن(تزوچ) مه‌زه‌ب شیعی له‌عه‌ته‌بات عالیات کوچ کنه‌کرماشانک تا وه‌رجه‌هاتن نه‌وان شار کرماشان روحانی نایینی شیعه و مه‌چد نیاشتیه‌مه‌چد جه‌لیلی یه‌کم مه‌چد تاریخ کرماشانه ک ل سال ۱۱۸۵ه‌ق[دوای ۱۰سال له‌ساخت شار نوو کرماشان ده‌وره‌ی زنده‌ییش تیولدار مینه‌ید. کریم خان دوما‌ی وه‌ته‌خت نیشن و پادشایی، نه‌له‌نه‌وه‌ی(کورزا) «قولیش ه‌یخ خان علی خه‌زنگنه‌ان» زه‌نگنه» نه‌رای حکومت شار کرماشان هه‌لوئیند.

نه‌لاه‌قولی خان وه‌رجه‌نازاوه‌ی مرگ نادر پایار دوواره که‌ید و سامان هیزله‌پش به‌ینده‌سه‌رشارکرماشان زه‌هاو و عه‌بدولا پاشا حاکم عوسانی له‌نه‌و ناوچه‌خه‌یده‌ده‌یشت و له‌ده‌ورپنج کردن و وه‌گرد هیزش هیز بردنه‌زنده‌سه‌ر هاوبه‌شبه‌غدایش بود. نه‌لاقولی خان بنه‌ریت شار نوو له‌سنوور جیاواز وه‌گرد شار پیشین کرماشان له‌بلنگ قه‌ره‌سو بنیات نه‌یدن. ناوه‌ندیتی شار نوو کرماشان وه‌گرد که‌ره‌ک (محله)چه‌نانی، فه‌یزناوا، به‌زه‌ده‌ماغ و سه‌ر ته‌په له‌دوره‌ی کریم خان له‌پاشمه‌نه‌ی دینه‌وه‌ر خه‌لک نیشته‌جییه‌ کهن کرماشانیشو دروستکردی «شه‌فیخ خان زنده» بییه. و حکومت نه‌لاقولی خان زه‌نگنه شکل گرتن. هام پا وه‌گرد ساخت و سازیل «نه‌لاقولی خان» نه‌رای که‌شه‌ی دوواره‌ی کرماشان، پروودا مژوویتر له‌نی ده‌وره‌شکل گری ک هاتن یه‌کم بنه‌ماله‌ی نایینی شیعی وه‌رو ناوچه کرماشانه. ملا «عبدوللای که‌روکی» (سه‌ر سلسله‌ی خاندان مه‌زه‌به‌ی جه‌لیلی) و «شه‌یخ مه‌حمده‌علی بیبه‌هانی» (نال‌ناقا) دو که‌سایه‌تی نایینی شیعه‌ی یه‌کم روحانیه‌یل